

היום נלמד בעזרת ה':

בבא בתרא דף קסה

למדנו במשנה - רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה: (המשנה לא ביארה על איזה מקרה הוא אמר זאת).

ומבארת הגמ' שגם תנא קמא וגם רבן שמעון בן גמליאל מודים שהולכים אחר מנהג המדינה. ונחלקו בענין שליחות, האם אומרים שהמשלח רק מראה מקום ואינו מקפיד על דבריו, או שהוא מקפיד. וכפי שיבואר.

רב אשי ביאר מחלוקתם: שבמקום שהמנהג לכתוב גט מקושר, והבעל אמר לסופר שיכתוב לו גט מקושר, והלך הסופר וכתב לו גט פשוט, הגט פסול, שהרי ביקש ממנו לעשות מקושר ומקפיד על בקשתו. וכן אם המנהג לכתוב גט פשוט, ואמר הבעל לסופר שיכתוב לו גט פשוט, וכתב לו מקושר, הגט פסול. ונחלקו במקום שכותבים גם מקושר וגם פשוט וביקש ממנו שיכתוב לו גט פשוט, וכתב לו מקושר. שדעת תנא קמא שמקפיד בדבר שיכתוב לו דוקא פשוט, ולכך אף ששינה כמנהג המדינה פסול, ודעת רבן שמעון בן גמליאל שכיון שעשה כמנהג המדינה, כשר, ואינו מקפיד בדבר, אלא רק **הראה לו מקום**, דהיינו שאמר לו לעשות הדבר שקל לעשות, ואין לו ענין בזה דוקא.

[הראשונים נחלקו האם גם במקרה הפוך במקום שרגילים לכתוב גם פשוט וגם מקושר, ואמר לו לכתוב מקושר, וכתב לו פשוט אם אומרים שמראה מקום הוא לא ואינו מקפיד, אף שאמר לו לכתוב את הדבר הקשה, ודאי שלא בא להקל עליו].

אמר אביי, עוד מצינו תנאים הסוברים כדברי רבן שמעון בן גמליאל. **רבי שמעון** שאמר שאם האשה ביקשה מאדם שיביא לה את הקידושין, מאדם שאמר לה שיקדש אותה בדינר כסף. והלך לקבל והביא לו אותו אדם דינר זהב, שרבי שמעון אומר שאינה מקפדת בדבר לקבל דוקא דינר כסף אלא רק הראתה מקום שאף אם יתן לו דינר כסף תתקדש לו. **וכן רבי אלעזר** סבר שאם אשה ביקשה מאדם שיקבל את גיטה במקום מסויים, והלך וקיבל הגט במקום אחר אף שלתנא קמא אין זה

נחשב לקבלה כיון של עשה שליחותו, רבי אלעזר סובר שמגורשת, והיא רק מראה לו מקום, אבל לא נתכוונה שדוקא במקום פלוני יקבל גיטה.

*

למדנו במשנה - פשוט שכתוב בו עד אחד וכן גט מקושר שכתבו בו שני עדים, שניהם פסולים:

בדין גט מקושר שחתמו ב' עדים ודאי שיש חידוש שהגט אינו כשר כשאר שטרות בב' עדים, אלא צריך בכל קשר ב' עדים, ולכך פסול. אבל בדין שטר שיש בו רק עד אחד שכתוב במשנה שפסול, **אמר אביי** שצריך לומר שהחידוש במשנה שאפילו אם יש עד נוסף שמעיד בעל פה על מה שכתוב בשטר, אינו מצטרף. ואין כאן דין שטר אלא מלוה על פה. אמנם **אמימר** חולק על אביי וסובר שיש לזה דין שטר, על אף שאחד מעיד בעל פה. ומה שכתוב במשנה שעד אחד פסול, בא ללמד שדין ב' עדים במקושר הם כמו עד אחד בפשוט, שפסול מן התורה.

אמימר מוכיח כדעתו שהם מצטרפים, מהדין ששלחו לר' ירמיה מה הדין האם עד אחד בשטר ועד אחד בעל פה מצטרפים, [והספק שלהם היה שלפי רבי יהושע אם שני עדים בשטר או שני עדים שבעל פה העידו על אדם שחייב לחכירו מעות, אלא שלא העידו על אותו מעשה, והדין שמצטרפים, והקשו לר' ירמיה האם בכה"ג אחד בעל פה ואחד בשטר לרבי יהושע יצטרפו או לא]. ורבי ירמיה פשט להם שמצטרפים.

אביי לא קשה לו הפסק של רבי ירמיה, משום שסבר ששלחו לו שאלה אחרת, והיינו אם שני עדים שבאו להעיד, אלא שכל אחד העיד בבית דין אחר, האם שתי הבתי דין מצטרפים לדון בדבר העדות שקיבלו. [וכל הקושיא היא רק לפי תנא קמא של רבי נתן שחולק וסובר שאם העידו באותו בית דין רק בזמנים שונים, אינם מצטרפים, האם דוקא עדים לא מצטרפים, אבל דיינים יצטרפו על אף שהעידו לפניהם בשתי בתי דין]. ורבי ירמיה פשט להם שהם מצטרפים.

רכינא ביאר ששלחו לר' ירמיה שאלה אחרת, שאם ישבו שלושה לקיים השטר, ולפני שחתמו על כך מת אחד מהדיינים, האם יכתבו במותב תלתא הוי יתיבנא, או שנראה כשקר שהרי עכשיו אין חתומים שלושה דיינים כי אם שנים. ואמר להם שנראה כשקר, ולכך יכתבו שאחד איננו איתם. ויבינו שאכן שלושה קיימו השטר אלא שלחתום חתמו רק שנים, כיון שאחד מת.

ומסיימת הגמ' אף שבתחילה הוציאו את רבי ירמיה מבית המדרש כיון ששאל שלא כהוגן, [כענין גוזל שנמצא רחוק מהקן נ' אמה שאין צריך להחזירו, ושאל מה הדין אם רגל אחד של הגוזל בתוך נ' אמה ורגל אחת מחוץ לנ' אמה, אם חייב להחזיר בכה"ג], כיון שעכשיו ענה להם כהוגן, כל אחד לפי גירסתו, החזירוהו לבית המדרש.

משנה: שטר חוב שהיה כתוב בו זוזין מאה: דהיינו שהיה סתירה במה שכתוב בשטר שהיה כתוב שראובן חייב לשמעון מאה זוז, שהם שווים עשרים סלעים. ואין הסכומים שווים, שמאה זוז שווים עשרים וחמישה סלעים. הדין שאי אפשר להוציא ממנו בכח השטר יותר מעשרים סלעים שהם רק שמונים זוז.

כן הדין גם בדוגמא הפוכה. אם היה כתוב בשטר שראובן חייב לשמעון מאה זוז שהם שלושים סלעים, אינו יכול להוציא ממנו בכח השטר יותר ממאה זוז, אף ששלושים סלעים שווים מאה עשרים זוז.

אם היה כתוב בשטר שראובן חייב לשמעון כסף זוזים בשווי. ונמחק הסכום של השווי, כיון שכתוב זוזים בלשון רבים יכול להוציא ממנו שתי סלעים אבל לא יותר. וכן אם היה כתוב סלעים בשווי ונמחק השווי או דרכנות בשווי ונמחק כמות השווי, יש לו רק שני סלעים או דרכנות.

אבל באופן שהסתירה בשטר לא היתה באופן שכתוב פירוש של השווי כגון כמה זוזים יש בסלע, אלא שבתחילת השטר כתוב שחייב לו מאה זוז ובסוף השטר כתוב מאתים זוז, או להיפך. תמיד הולכים אחר מה שכתוב בסוף השטר. והטעם שכותבים בתחילת השטר, שאם ימחק מה שכתוב בסופו, אז נלמד ממה שכתוב בתחילתו.

גמרא: הגמ' מביאה דוגמאות נוספות שהשטר לא נכתב בצורה ברורה, מה דינו.

אם כתוב שלוה כסף, בלא פרטים נוספים, אנו אומרים שהכוונה שלוה ממנו דינר כסף. ובהמשך מבארת הגמ' שהכוונה כתב מטבע כסף, שבלא זה היינו מפרשים כוונתו לנסכא [גוש] כסף. וכן מדובר במקום שאין פרוטות של כסף אלא מנחושת, אבל אם מצוי פרוטות כסף, אין צרי ללתת לו דינר אלא מספיק לתת לו פרוטה.

ואם כתב דינרים כסף או כסף דינרים, אז הכוונה לכל הפחות כסף בשווי שני דינרים.

ואם כתב כסף בדינרים, הכוונה לכסף בשווי שני דינרי זהב.